

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3
Students Support System Performance in Small-Schools
Suratthani Primary Education Service Area Office 3

¹จุฑามาศ ศรีพล Juthamas Sriphon

²ศัจฉนันท์ แก้ววงศ์ศรี Sajanun Kaewwongsri

^{1,2}คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

^{1,2}Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University

¹ Corresponding author, e-mail: jutamas.sri003@hu.ac.th

Received September 7, 2024; Revised September 28, 2024; Accepted: September 30, 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.ศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการอบรม ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 จำแนกตามเพศ อายุ และ3. รวบรวมข้อเสนอแนะของครูที่มีต่อการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก ปีการศึกษา 2566 จำนวน 240 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .164 ผลการวิจัย พบว่า 1) การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุ ราษฎร์ธานี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.04, S.D. = 0.46) โดยด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน รองลงมาด้านการส่งต่อ นักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า ปัจจัยด้านเพศ อายุ และประสบการณ์การเข้าอบรมและไม่ได้เข้าการอบรมระบบดูแลช่วยเหลือต่างกัน มีความคิดเห็นโดย ภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า ครูควรประสานงานโดยตรงกับผู้ปกครองเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ ต้องการ และจากการเยี่ยมบ้าน ซึ่งครูควรเอาใจใส่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้นักเรียน ได้รับการแก้ไขปัญหาตามสภาพจริงและสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

คำสำคัญ: การดำเนินงาน; ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน; โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

Abstract

The purpose of this study is to investigate the operation of the student care and aid system in tiny primary schools. Under the Surat Thani Primary Educational Service Area Office, 3. 2. To compare instructors' perceptions on how the student care and support system works in small primary schools. Under the Surat Thani Primary Educational Service Area Office, three students were classed by gender, age, and training in the student care and support system, and three teachers were asked to provide comments on how to operate the student care and support system in small primary schools. The study's sample size is 240 small-sized primary school teachers from the 2023 academic year. The research tool is a questionnaire, having an overall reliability rating of 164. The study discovered that 1) the operation of the student care and support system at a small-sized primary school Surat Thani Primary Educational Service Area Office ranks third overall and in all aspects. It is at a high level ($x = 4.04$, $SD = 0.46$). The top three areas with the greatest averages are student promotion and development. The second step is to send pupils and prevent and resolve problems. 2) Findings from comparing instructors' perspectives on the operation of the student care and support system. In small primary schools, teachers of various genders, ages, and training did not receive support system training. There was no general difference of opinion. 3) Suggestions for the functioning of small primary schools' student care systems revealed that instructors should work directly with parents to collect the information they require. and from home visits, in which teachers should give equal attention to all students, which must be resolved in accordance with actual conditions and Ministry of Education standards.

Keywords: Operation; Student Support System; Small-Schools

บทนำ

ปัจจุบันการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดกับนักเรียน ก็เป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยี ปัญหา เศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาครอบครัว ปัญหาการแข่งขันทุกรูปแบบ ก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวลความเครียด ซึ่งล้วนแต่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคน จนนำไปสู่การเกิด ปัญหา และสภาวะวิกฤติทางสังคม (อรรพรรณ ล่องลือฤทธิ์, 2557) จากปัญหานักเรียนที่หลากหลาย ได้แก่ ความเสี่ยงทางด้านอารมณ์ ความประพฤติ สมาธิสั้นอยู่ไม่นิ่ง และยังพบปัญหาจากข้อมูลในระเบียบสะสมด้านอื่นๆ เช่น ด้านการเรียน ร่างกาย สุขภาพ เป็นต้น

นอกจากนี้สภาพโดยรอบเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางเศรษฐกิจ ความเจริญจึงมาอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดอาชีพอย่างหลากหลาย เช่น รับจ้าง ทำสวน ค้าขาย และโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ จึงเป็นผลให้มีทั้งนักเรียนในท้องถิ่นและย้ายมาจากถิ่นอื่นที่ตามครอบครัวมาอาศัยอยู่ ผู้ปกครองส่วนใหญ่จึงขาดเวลาในการเอาใจใส่ดูแล และนักเรียนต้องช่วยผู้ปกครองหารายได้พิเศษระหว่างเรียน จึงทำให้ผู้ปกครองประสบปัญหาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ปัญหาที่นักเรียนที่ไม่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างเต็มที่ เพราะผู้ปกครองยังขาดเวลาในการให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการดูแลพฤติกรรม ส่งผลให้เกิดปัญหาในด้านพฤติกรรมและการเรียนของนักเรียนตามมา ได้แก่ มารยาทในการพูด นักเรียนไม่ส่งงาน ส่งงานล่าช้า มาไม่ทันเข้าแถวและทำกิจกรรมหน้าเสาธง จึงทำให้ขาดระเบียบวินัยในตนเอง ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบปัญหาดังต่อไปนี้ 1) ผู้ปกครองไม่ยอมรับและไม่เห็นความสำคัญของการคัดกรอง แต่เนื่องจากพื้นฐานครอบครัวของนักเรียนส่วนใหญ่พ่อแม่หย่าร้าง หรือการทอดทิ้งเด็กให้เป็นกำพร้า ไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดาและมารดาแต่ปู่ตายายเป็นผู้เลี้ยงดูแทน ทำให้ขาดความเข้าใจในการดูแลส่งเสริมนักเรียน ขาดการอบรมบ่มนิสัย พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กและเยาวชนเป็นผลมาจากการเลี้ยงดูด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสม ส่งผลให้แสดงออกให้ทางที่ไม่ถูกต้อง เรียนรู้จากการใช้ความรุนแรงจากสมาชิกในครอบครัว พฤติกรรมที่พบได้บ่อย ยกตัวอย่างเช่น พฤติกรรมที่ติดเกมออนไลน์ ชอบความรุนแรง ไม่มีความรับผิดชอบ ไม่ส่งการบ้าน ความสนใจในการเรียนลดลง ซึ่งปัญหาด้านพฤติกรรมของนักเรียนต้องได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น และ 2) ปัญหาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนทั้งด้านการส่งต่อที่ไม่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ให้ความร่วมมือ 3) การประชาสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร เช่นจากการประชุมผู้ปกครอง พบว่าผู้ปกครองบางส่วนไม่มาประชุม ทำให้ไม่ทราบข้อมูลข่าวสารจากโรงเรียนทั้งผลการเรียน ความประพฤติของนักเรียนระหว่างอยู่ที่โรงเรียนและความประพฤติของนักเรียนระหว่างอยู่ที่บ้าน จึงทำให้ประสบปัญหาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน เป็นต้น (ขวัญเนตร มูลทองจาด, 2564)

จากความเป็นมาของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 เพื่อครูผู้รับผิดชอบด้านระบบดูแลช่วยเหลือ ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา นักวิชาการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อบูรณาการใช้เป็นแนวทางในการวางแผนงาน ปรับปรุง และพัฒนาแก้ไขในการดูแลและพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นไป จะเกิดประโยชน์และคุณค่าต่อการพัฒนาคน การพัฒนาสังคม และการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 จำแนกตามเพศ อายุ และการอบรมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มุ่งศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2566 จำนวน 635 คน จาก โรงเรียนจำนวน 73 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2566 ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปในการคำนวณของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Mogan, 1970) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 240 คน จากนั้นทำการสุ่มแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามเขตที่ตั้งของโรงเรียนแต่ละอำเภอแล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของจำนวนประชากรครูในแต่ละอำเภอ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม แบบเลือกตอบ (Check list) จำนวน 3 รายการ ได้แก่ เพศ อายุ และการอบรมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 32 ข้อ โดยใช้กรอบแนวคิดของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจำแนกเป็นรายด้าน (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559) ดังนี้ 1. ด้านการรู้จักนักเรียน จำนวน 6 ข้อ 2. ด้านการคัดกรองนักเรียน จำนวน 8 ข้อ 3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน จำนวน 5 ข้อ 4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา จำนวน 6 ข้อ 5. ด้านการส่งต่อนักเรียน จำนวน 7 ข้อ รวมทั้งสิ้น 32 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแบบปลายเปิด (Opened form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน

ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียน 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไข ปัญหา 5) การส่งต่อนักเรียน

3. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

3.1 ศึกษาค้นคว้ารายละเอียดของเนื้อหาและแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อนำมากำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยและกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

3.2 สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง โดยกำหนดประเด็นหลักและประเด็นย่อยให้คลุมเนื้อหาสาระตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

3.3 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบ โครงสร้างคำถาม การใช้ภาษา และความครอบคลุมในเนื้อหาสาระ แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

3.4 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญและมีความรู้ในการวัดและประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญในการบริหารสถานศึกษา เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตลอดจนความเหมาะสมในการใช้ภาษา แล้วนำผลมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยการให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องตามวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะ

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องตามวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะ

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะ

3.5 ข้อคำถามต้องได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป หากต่ำกว่า 0.67 ถือว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะ

3.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดย ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นต้องมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

3.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์อีกครั้งก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. นำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ในการขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 2. นำหนังสือจากผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ในการขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 3. ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปขอความร่วมมือจากครู

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและจะไปปรับแบบสอบถามกลับด้วยตนเอง 4. เมื่อได้รับแบบสอบถามคือผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม เพื่อนำไปดำเนินการวิเคราะห์ทางสถิติและสรุปผลตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป 5. นำผลไปวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3

5. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด มาตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของคำตอบในแบบสอบถามแต่ละชุดนำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

5.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และการอบรมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

5.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วแปลความหมายเทียบกับเกณฑ์สัมบูรณ์ (Buete Criteria) (

5.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 จำแนกตามตัวแปร เพศ และการอบรมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การทดสอบค่า (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (Independent Samples)

5.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง 3 กลุ่มขึ้นไป ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนรายกลุ่ม (One-Way Analysis of Variance: ANOVA) ได้แก่ อายุ และทำการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่หากพบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Method)

5.5 รวบรวมข้อเสนอแนะของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 โดยใช้สรุปเป็นความเรียงแล้วจัดลำดับความถี่

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยการหาค่า IOC 1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ 3.1 การทดสอบค่าที (t- test) แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (Independent Samples) สำหรับเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 จำแนกตามตัวแปร เพศ และการอบรมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3.2 การทดสอบค่า (F-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง 3 กลุ่มขึ้นไป ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนรายกลุ่ม (One-Way Analysis of Variance: ANOVA) สำหรับเปรียบเทียบความคิดเห็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 จำแนกตามตัวแปรอายุ และหากพบว่ามีค่าแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยทำการทดสอบค่าเฉลี่ยแบบรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Methods) ต่อไป

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน (n=240)

การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล	4.00	0.50	มาก
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.01	0.43	มาก
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	4.11	0.44	มาก
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.03	0.49	มาก
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.06	0.44	มาก
รวม	4.04	0.46	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ($\bar{X} = 4.11$) รองลงมาด้านการส่งต่อนักเรียน ($\bar{X} = 4.06$) และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 4.03$) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 จำแนกตามตัวแปรเพศ พบว่า

2.1 ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ดังในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์
ธานี เขต 3 จำแนกตามตัวแปรเพศ โดยภาพรวมและรายด้าน

(n=240)

การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	เพศ				t	Sig.
	ชาย		หญิง			
	(n = 89)		(n = 151)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล	3.91	0.49	4.05	0.50	-2.078	.664
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.97	0.40	4.04	0.45	-1.136	.720
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	4.05	0.42	4.14	0.46	-1.372	.304
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.98	0.50	4.06	0.49	-1.259	.799
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.00	0.42	4.10	0.44	-1.580	.279
รวม	3.98	0.45	4.08	0.47		

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการการดำเนินงานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังใน
ตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการ
ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

(n=240)

การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	อายุ					
	น้อยกว่า 35 ปี		36 – 50 ปี		51 ปีขึ้นไป	
	(n = 98)		(n = 126)		(n = 16)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล	4.05	0.48	3.98	0.50	3.83	0.59
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.02	0.43	4.00	0.43	4.02	0.45
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน	4.11	0.45	4.09	0.46	4.15	0.31
4. ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา	4.05	0.52	4.01	0.48	4.10	0.38
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.10	0.44	4.06	0.43	3.89	0.43
รวม	4.07	0.46	4.03	0.46	4.00	0.43

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 โดยเรียงค่าเฉลี่ยตามลำดับ คือ ครูที่มีอายุน้อยกว่า 35 ปี ($\bar{X}$ = 4.07) รองลงมาครูที่มีอายุ 36 – 50 ปี ($\bar{X}$ = 4.03) และครูที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป ($\bar{X}$ = 4.00) ตามลำดับ

2.3 ครูเคยผ่านการอบรมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ดังในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลของครูเคยผ่านการอบรมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
(n=240)

การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	การอบรมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน				t	Sig.
	ได้รับการอบรม		ไม่ได้รับการอบรม			
	(n = 144)		(n = 96)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล	4.04	0.50	3.94	0.49	1.598	.636
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.01	0.44	4.02	0.41	-.076	.493
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	4.11	0.45	4.10	0.44	.261	.755
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.06	0.51	3.99	0.47	1.169	.113
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.09	0.44	4.02	0.42	1.298	.337
รวม	4.06	0.47	4.01	0.45		

จากตารางที่ 4 พบว่า ครูที่ได้รับการอบรมและ ไม่ได้รับการอบรมมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 โดยเรียงค่าเฉลี่ยตามลำดับ คือ ครูที่ได้รับการอบรมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.06) และครูที่ไม่ได้รับการอบรมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X}$ = 4.01) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 3 รวบรวมข้อเสนอแนะของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 จำแนกเป็นรายด้านดังนี้

3.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุดสามลำดับแรก คือ ครูควรประสานงานโดยตรงกับผู้ปกครองเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ รองลงมา คือ ควรสังเกตพฤติกรรมในห้องเรียน และครูควรใช้เครื่องมือที่หลากหลายในการเก็บข้อมูลนักเรียน ตามลำดับ

3.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุดสามลำดับแรก คือครูควรคัดกรองนักเรียนจากแฟ้มประวัติ และจากการเยี่ยมบ้าน รองลงมา คือ ครูควรประสานความร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการคัดกรองนักเรียน และครูควรคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองเพื่อจัดกลุ่มนักเรียน ตามลำดับ

3.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุดสามลำดับแรก คือ ครูควรจัดแสดงกิจกรรมความสามารถของนักเรียนอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง รองลงมา คือ ครูควรจัดกิจกรรมที่น่าสนใจและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักจุดเด่น จุดด้อยและการพัฒนาปรับปรุงตนเอง ตามลำดับ

3.4 ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุดสามลำดับแรก คือ ครูควรเอาใจใส่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน รองลงมา คือ ครูควรเลือกวิธีการแก้ไข้ปัญหาที่เหมาะสมเพื่อให้นักเรียนกลุ่มที่มีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ และควรมีการร่วมมือระหว่างครูและผู้ปกครองเพื่อป้องกันและแก้ไข้ปัญหา ตามลำดับ

3.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุดสามลำดับแรก คือ ครูควรมีความรู้เกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน รองลงมา คือ ครูควรบันทึกผลการช่วยเหลือการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และควรมีการจัดประชุมวางแผนก่อนการส่งต่อนักเรียนภายนอกตามลำดับ ดังในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงข้อเสนอแนะของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 จำแนกเป็นรายด้าน

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล	
- ครูควรมีการวางแผนก่อนการรู้จักนักเรียนรายบุคคล	12
- ควรมีแฟ้มนักเรียนเป็นรายบุคคล	11
- ควรประสานงานโดยตรงกับผู้ปกครองเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ	21
- ควรสังเกตพฤติกรรมในห้องเรียน	19
- ครูควรใช้เครื่องมือที่หลากหลายในการเก็บข้อมูลนักเรียน	18
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	
- ครูควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน	11
- ครูควรคัดกรองนักเรียนจากแฟ้มประวัติ และจากการเยี่ยมบ้าน	22
- ครูควรจัดกลุ่มคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์ที่วางไว้	14
- ครูควรคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองเพื่อจัดกลุ่มนักเรียน	15
- สถานศึกษาจะต้องมีเกณฑ์การคัดกรองที่ชัดเจน	12
- ครูควรประสานความร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการคัดกรองนักเรียน	16
ข้อเสนอแนะ (ต่อ)	
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	
- ครูควรวางแผนการดำเนินกิจกรรมอย่างละเอียด	11
- ครูควรจัดกิจกรรมชุมนุมตามความสนใจของนักเรียน	13
- ครูควรจัดกิจกรรมที่น่าสนใจและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	18
- ครูควรนำข้อเสนอแนะจากผู้ปกครองมาช่วยเหลือและพัฒนา	11

นักเรียนร่วมกัน	
- สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักจุดเด่น จุดด้อยและการพัฒนาปรับปรุงตนเอง	15
- ครูควรจัดแสดงกิจกรรมความสามารถของนักเรียนอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	19
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญา	
- ครูควรดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มมีปัญหาอย่างสม่ำเสมอ	12
- ควรมีการร่วมมือระหว่างครูและผู้ปกครองเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญา	17
- เมื่อนักเรียนมีปัญหาครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องหาวิธีแก้ปัญหาให้รวดเร็วที่สุด	15
- ครูควรเอาใจใส่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน	22
- ครูควรเลือกวิธีการแก้ไขปัญาที่เหมาะสมเพื่อให้นักเรียนกลุ่มที่มีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ	18
5. การส่งต่อนักเรียน	
- ครูควรมีความรู้เกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน	20
- ครูควรมีข้อมูลที่ต้องการเพื่อส่งต่อนักเรียนอย่างถูกต้อง	14
- เมื่อส่งต่อนักเรียนแล้วครูควรติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	16
- ควรชี้แจงให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการส่งต่อนักเรียน	11
- ควรมีการจัดประชุมวางแผนก่อนการส่งต่อนักเรียนภายนอก	17
- ครูควรบันทึกผลการช่วยเหลือการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	19

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน รองลงมา คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญา ด้านการคัดกรองนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้โรงเรียนมีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้ผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภัทสร สุริยะ ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านที่มากที่สุด คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน รองลงมา คือ ด้านการรู้จัก

นักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน และด้านที่มีข้อเสนอน้อยที่สุด คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน ทั้งนี้เนื่องด้วยมีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนวการให้คำปรึกษาอบรมแก่นักเรียน เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคมและความปลอดภัยแก่นักเรียนเพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งเน้นกิจกรรม ส่งเสริมพัฒนา ป้องกันและแก้ไข (สุภัทสร สุริยะ, 2562) และสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญเนตร มุลทองจาด ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดอุดมรังสี ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสีโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่ามัธยเทศจากมากไปน้อย คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อนักเรียน และการคัดกรองนักเรียน ทั้งนี้เนื่องด้วยการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการวางแผนสร้างความเข้าใจแก่ครูประจำชั้นทุกคนและมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลที่มีรูปแบบเดียวกัน มีการจัดทำแบบวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนมีแนวทางการพัฒนานักเรียนโดยการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนด้วยกิจกรรมที่หลากหลายเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของผู้เรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาครูที่ปรึกษาเอาใจใส่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน บริการให้คำปรึกษาแนะนำเบื้องต้นแก่นักเรียน การส่งต่อนักเรียน มีการบันทึกการส่งต่อและผลการช่วยเหลือนักเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน การคัดกรองนักเรียน ครูประจำชั้นขาดความเข้าใจในการใช้เครื่องมือคัดกรองนักเรียน ส่งผลให้ข้อมูลการคัดกรองต่างๆ ไม่ชัดเจน (ขวัญเนตร มุลทองจาด, 2564)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า 2.1) ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะครูในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อีกทั้งการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพศ มีการหลักดำเนินงานที่สอดคล้องตามเป้าประสงค์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ส่งผลให้ครูเพศชายและเพศหญิงมีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของกรดา มลิลลา ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกัน (กรดา มลิลลา, 2564)

2.2) ครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะครูในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ครูให้ความสำคัญกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยครูจะต้องพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตลอดเวลาเพื่อจะดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีความสุข และสอดคล้องกับงานวิจัยของกรดา มลิลลา ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู

ผู้รับผิดชอบที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกัน (กรดา มลิลลา, 2564)

2.3) ครูที่ได้รับการอบรมและไม่ได้รับการอบรมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้โรงเรียนมีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้ผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตลอดจนผู้บริหารจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นประจำทุกภาคเรียน และมีการรายงานผลต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า (1) ด้านการรู้จักนักเรียน คือ ครูควรมีการวางแผนก่อนการรู้จักนักเรียนรายบุคคล และควรมีแฟ้มนักเรียนเป็นรายบุคคล (2) ด้านการคัดกรองนักเรียน คือ ครูควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน และสถานศึกษาจะต้องมีเกณฑ์การคัดกรองที่ชัดเจน (3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน คือ ครูควรจัดกิจกรรมชุมนุมตามความสนใจของนักเรียน และครูควรวางแผนการดำเนินกิจกรรมอย่างละเอียด (4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา คือ ครูควรดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มมีปัญหาอย่างสม่ำเสมอ และเมื่อนักเรียนมีปัญหาครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องหาวิธีแก้ปัญหาให้รวดเร็วที่สุด (5) ด้านการส่งต่อนักเรียน คือ

ครูควรมีข้อมูลที่ถูกต้องเพื่อส่งต่อนักเรียนอย่างถูกต้อง และควรชี้แจงให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการส่งต่อนักเรียน ทั้งนี้เนื่องด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ได้กำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ เพื่อให้มีกระบวนการช่วยเหลือที่ถูกต้องโดยได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา

องค์ความรู้ใหม่

การดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาเพื่อให้ นักเรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ สพป.สุราษฎร์ธานี เขต 3

1. การรู้จักข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรอง นักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง เป็นข้อมูล เชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดาโดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหา นักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิด ข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

2. การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน อาจนิยาม กลุ่มได้ 4 กลุ่ม คือ 2.1 กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้ว อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติซึ่งควรได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันและการส่งเสริมพัฒนา 2.2 กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การป้องกันหรือแก้ไขปัญหาตามแต่กรณี 2.3 กลุ่มมี

ปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มมีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องช่วยเหลือและแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน 2.4 กลุ่มพิเศษ คือ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ มีความเป็นอัจฉริยะ แสดงออกซึ่งความสามารถ อันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน อย่างเป็นที่ประจักษ์เมื่อเทียบกับผู้มีอายุในระดับเดียวกัน ภายใต้อาชีพแวดล้อมเดียวกัน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การส่งเสริมนักเรียนได้พัฒนาศักยภาพความสามารถพิเศษนั้น จนถึงขั้นสูงสุด

3. การป้องกันและแก้ไขปัญหา ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่สำหรับ นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การสร้าง ภูมิคุ้มกัน การป้องกันและแก้ไข ปัญหาของนักเรียน จึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโต เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

4. การพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียน การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคน ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือ กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลุ่มความสามารถพิเศษ ให้มีคุณภาพมากขึ้น ได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจ ในตนเองในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง หรือมีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตาม

5. การส่งต่อในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยครูที่ปรึกษา อาจมีกรณีที่บาง ปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น การส่งต่อแบ่งเป็น 2 แบบ คือ 1. การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ลักษณะปัญหา เช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง 2. การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก หากพิจารณาเห็นว่า เป็นกรณีปัญหาที่มีความยากเกินกว่าศักยภาพของโรงเรียนจะดูแลช่วยเหลือได้

บทสรุป

ผลการวิจัย พบว่า 1) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.04, S.D. = 0.46) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน รองลงมาด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า ครูที่มีเพศ อายุ และการอบรมและไม่ได้รับการอบรมระบบดูแลช่วยเหลือต่างกัน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า ครูควรประสานงานโดยตรงกับผู้ปกครองเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ หรือควรคัดกรองนักเรียนจากแฟ้มประวัติ

และจากการเยี่ยมบ้าน ซึ่งครูควรเอาใจใส่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน และจัดแสดงกิจกรรม
ความสามารถของนักเรียนอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรศึกษาองค์ประกอบของความสำเร็จในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3
3. ควรศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3

เอกสารอ้างอิง

- กรดา มลิลดา. (2564). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 8(2): 31-41.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- อรรณณ ล่องลือฤทธิ์. (2557). *คู่มือการปฏิบัติงานพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มส่งเสริม
การจัดการศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2*. ชุมพร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชุมพร เขต 2.
- ขวัญเนตร ทองมูลจาด. (2564). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี.
วารสารการบริหารการศึกษา, 12(2): 40-44.
- สุภัทสร สุริยะ. (2562). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสสังกัด
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษาและผู้นำทางการ
ศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสยาม.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities.
Educational and Psychological Measurement, (30)(3): 607-610.

